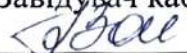

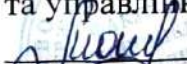
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор
 Галина ЗАПША

« 1 » липень 2024 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана факультету економіки
та управління, доцент
 Тетяна МАЦЄВИЧ

« 30 » липень 2024 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи, доцент
 Інна МАЛЕЦЬКА

« 15 » липень 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОП 01 СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ
ОСВІТИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
ОСВІТНЯ
ПРОГРАМА
СТРУКТУРНИЙ
ПІДРОЗДІЛ

Другий (магістерський)

05 «Соціальні та поведінкові науки»

051 «Економіка»

Економіка

Факультет економіки та управління

Робоча програма освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Економіка» за спеціальністю 051 «Економіка».

Розробники:

Вячеслав СЕДОВ, доктор філософії, асистент кафедри менеджменту

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри *менеджменту*
Протокол № 1 від «09» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри менеджменту

(підпис)

Галина ЗАПША

Гарант освітньої програми

Олександр ГАЛИЦЬКИЙ

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3/ 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язковий	
	Спеціальність 051 «Економіка»		
Змістових модулів - 1	Освітня програма «Економіка»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково- дослідне завдання - реферат		1	1
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних - 2 Самостійної роботи – 4	Рівень вищої освіти: <i>другий (магістерський)</i>	1	1
		Лекції	
		16	6
		Лабораторні	
		14	6
		Самостійна робота	
		60	78
		Індивідуальні завдання: —	
		Вид контролю: <i>залік</i>	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 30/60

для заочної форми навчання: 12/78

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Предметом вивчення освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» є формування у здобувачів знань та практичних навичок впровадження соціально-відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування.

Метою вивчення освітнього компонента є формування комплексу теоретичних знань і вироблення практичних навичок щодо формування соціально-відповідальної та етичної поведінки бізнесу, а також аналізу соціальної звітності підприємств та організацій.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- визначення можливостей використання зарубіжного досвіду та аналіз можливостей використання елементів зарубіжних моделей соціальної відповідальності в національній економіці;
- формування розуміння значення соціальної відповідальності держави, бізнесу, суспільства та людини;
- аналіз ролі держави в забезпеченні практики ефективної системи соціальної відповідальності.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- основні організаційні заходи та функціональні механізми для формування стратегії соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі;
- теоретичні положення і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства;

вміти:

- визначати та критично осмислювати забезпечення соціальної відповідальності відповідно до сфери застосування
- аналізувати практику соціальної відповідальності зарубіжних компаній та визначати доцільні інструменти для імплементації в практику;
- розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;
- формувати та підтримувати суспільно позитивний імідж підприємства;
- визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством з урахуванням політики корпоративної соціальної відповідальності, надавати консультацій управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації;
- збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та не фінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» у здобувача формуються

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5 Здатність працювати в команді.

ЗК6 Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК7 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2 Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК5 Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6 Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8 Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9 Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК10 Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11 Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення

Програмні результати вивчення освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу»:

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

ПРН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

4.СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Сутність та принципи соціальної відповідальності бізнесу.												
Тема 1.Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу	10	2	1			7	10	2	2			6
Тема 2. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу.	10	2	1			7	10					10
Тема 3. Соціальне підприємництво та	12	2	2			8	12					12

соціальна відповідальність фахівця.												
Тема 4. Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації.	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 5. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу.	10	2	2			6	10					10
Тема 6. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі.	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 7. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу.	12	2	2			8	12					12
Тема 8. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні.	12	2	2			8	12					12
Усього годин	90	16	14			60	90	6	6			78

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА ПРИНЦИПИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ.

Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу. Поняття відповідальності в системі суспільних взаємовідносин. Локус контролю. Піраміда А. Керолла. Групи мотивів щодо відповідальності індивіда та суспільної спільноти. Усвідомлення відповідальності. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення та складові елементи. Позиції щодо розуміння соціальної відповідальності різними суспільними групами. Рівні соціальної відповідальності.

Форми прояву та реалізації соціальної відповідальності бізнесу. Заходи реалізації форм соціальної відповідальності бізнесу. Соціальна відповідальність бізнесу: соціальне зобов'язання, соціальне реагування,

соціальна чутливість. Фактори впливу на вибір соціально відповідальної поведінки організації. Переваги соціально відповідального підходу для бізнесу.

Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі. Передумови становлення і розвитку соціальної відповідальності бізнесу. «Відкрита» та «прихована» форма соціальної відповідальності. Принципи соціально відповідальної поведінки бізнесу на сучасному етапі.

Тема 2. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу.

Соціальна політика держави. Три основні моделі соціальної політики держави: ліберальна, корпоративна, суспільна. Бісмарківська та беверіджська моделі соціальної політики держави. Глобалізаційний підхід щодо реалізації соціальної політики держави. Історична трансформація поглядів на соціальну справедливість у суспільстві. Соціальна справедливість. Умови справедливості розподілу суспільних благ. Чотири погляди на соціальну справедливість: егалітаристська, утилітаристська, роулсіанська, ринкова.

Тема 3. Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність фахівця.

Соціальне підприємництво. Соціальна місія. Мета соціального підприємництва. Потрійний результат діяльності підприємства (модель 3Р: Profit – Planet – People): економічна, соціальна та екологічна ефективність. Три основних підходи до визначення соціального підприємництва. Історія соціального підприємництва в Україні. Характерні ознаки соціального підприємництва. Соціальна відповідальність менеджера. Рівні соціальної відповідальності менеджера. Кодекс корпоративної поведінки. Стандарти розробки кодексу. Функції корпоративних кодексів. Умови дієвості корпоративних кодексів. Типовий кодекс корпоративної поведінки.

Тема 4. Соціальні проєкти та ініціативи в діяльності організації.

Основні кроки провадження у практику діяльності організації соціально відповідального підходу. Основні питання, які повинен вирішити менеджер в процесі вибору напряму соціально відповідальної поведінки організації. Вибір суспільно корисної справи. Вибір ініціативи для підтримки соціально відповідального підходу. Розробка і втілення програми. Просування доброчинної справи. Основні інструменти реалізації соціальної ініціативи щодо просування доброчинної справи. Основні переваги для підприємства щодо просування доброчинної справи. Основні потенційні проблеми при застосуванні ініціативи.

«Просування доброчинної справи». Ключові фактори успіху просування доброчинної справи. Доброчинний маркетинг. Соціальний маркетинг. План провадження заходів соціального маркетингу. Філантропія. Основні інструменти реалізації філантропії. Проєкт реалізації філантропічних заходів. Волонтерська робота. Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу.

Тема 5. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу.

Поняття і види стейкхолдерів. Конфлікти інтересів між стейкхолдерами. Аналіз стейкхолдерів. Основні завдання аналізу стейкхолдерів. Матриця стейкхолдерів. 5 етапів заповнення матриці стейкхолдерів. Карта стейкхолдерів. 4 групи стейкхолдерів. Індикатори необхідності діалогу зі стейкхолдерами. Ситуації недоцільності діалогу зі стейкхолдерами. Характеристики стратегічного діалогу зі стейкхолдерами. Принципи стратегічного діалогу зі стейкхолдерами. Види діалогу зі стейкхолдерами.

Тема 6. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі.

Концепції побудови стратегії соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі. Чотири моделі поведінки організації щодо соціальної відповідальності. Класична концепція побудови стратегії соціальної відповідальності бізнесу. “Залізний закон відповідальності”. Філософія загального управління якістю. Фундаментальні концепції соціальної відповідальності бізнесу.

Етика поведінки організації. Чотири сучасні етичні концепції бізнесу: утилітаризм, дотримання прав людини, справедливості і нова модель бізнесу. Складові етики поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування. 4 базових інструменти реалізації етики відносин зі споживачами.

Причини недотримання вимог етичних принципів ведення бізнесу. Інструменти підвищення рівня етичності поведінки організації. Імідж організації як базова компонента соціально відповідальної поведінки організації. Вимоги позитивного іміджу організації. Процес формування іміджу включає три етапи. Методика формування іміджу організації.

Тема 7. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу.

Міжнародні організації у сфері соціальної відповідальності бізнесу. Глобальний договір ООН. Мережа Глобального договору. Реалізація соціально відповідальної поведінки держави за новою концепцією сталого розвитку. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності як доміанти формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Міжнародна організація праці. Міжнародна організація стандартизації. Інституційні стимули застосування соціально відповідальної поведінки організацій на міжнародній арені.

Інституційні обмеження розповсюдження інформації та реклами.

Тема 8. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні.

Тенденції формування соціальної відповідальності організацій в Україні. Стратегічні напрями розвитку ефективної системи соціальної відповідальності в Україні. Напрями розвитку соціальної відповідальності в контексті подолання системної кризи. Національна концепція соціальної відповідальності бізнесу.

Принципи національної концепції соціальної відповідальності бізнесу. Завданнями національної концепції соціальної відповідальності бізнесу.

Стандарти соціальної відповідальності бізнесу. Сфери реалізації соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Соціальні інвестиції.

5.2.ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (курс лекцій) ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
Змістовий модуль 1. Сутність та принципи соціальної відповідальності бізнесу.	
1	Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу. (2 год) 1.1.Поняття відповідальності в системі суспільних взаємовідносин. Локус контролю. Піраміда А. Керолла. Рівні соціальної відповідальності. 1.2.Форми прояву та реалізації соціальної відповідальності бізнесу. Заходи реалізації форм соціальної відповідальності бізнесу. 1.3.Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі. «Відкрита» та «прихована» форма соціальної відповідальності. Принципи соціально відповідальної поведінки бізнесу на сучасному етапі.
2	Тема 2. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу. (2 год) 2.1.Соціальна політика держави. Три основні моделі соціальної політики держави: ліберальна, корпоративна, суспільна. 2.2.Історична трансформація поглядів на соціальну справедливість у суспільстві. 2.3.Соціальна справедливість. Умови справедливості розподілу суспільних благ. Чотири погляди на соціальну справедливість.
3	Тема 3. Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність фахівця. (2 год) 3.1.Соціальне підприємництво. Соціальна місія. Мета соціального підприємництва. 3.2.Три основних підходи до визначення соціального підприємництва. 3.3.Історія соціального підприємництва в Україні. Характерні ознаки соціального підприємництва.
4	Тема 4. Соціальні проєкти та ініціативи в діяльності організації. (2 год) 4.1.Основні кроки провадження у практику діяльності організації соціально відповідального підходу. 4.2.Вибір ініціативи для підтримки соціально відповідального підходу. Розробка і втілення програми. 4.3. Ключові фактори успіху просування доброчинної справи. Доброчинний маркетинг. Соціальний маркетинг. План провадження

	заходів соціального маркетингу. 4.5.Волонтерська робота. Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу.
5	Тема 5. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу. (2 год) 5.1.Поняття і види стейкхолдерів. Конфлікти інтересів між стейкхолдерами. 5.2.Аналіз стейкхолдерів. Основні завдання аналізу стейкхолдерів. 5.3.Матриця стейкхолдерів. 5 етапів заповнення матриці стейкхолдерів. 5.4.Карта стейкхолдерів. 5.5.Характеристики стратегічного діалогу зі стейкхолдерами.
6	Тема 6. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі. (2 год) 6.1.Концепції побудови стратегії соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі. 6.2.Чотири моделі поведінки організації щодо соціальної відповідальності. 6.3.Філософія загального управління якістю. 6.4.Фундаментальні концепції соціальної відповідальності бізнесу.
7	Тема 7. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу. (2 год) 7.1.Міжнародні організації у сфері соціальної відповідальності бізнесу. 7.2.Глобальний договір ООН. Мережа Глобального договору. 7.3.Реалізація соціально відповідальної поведінки держави за новою концепцією сталого розвитку. 7.4.Міжнародні стандарти соціальної відповідальності як домінанти формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Міжнародна організація праці. Міжнародна організація стандартизації.
8	Тема 8. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні. (2 год) 8.1.Тенденції формування соціальної відповідальності організацій в Україні. 8.2.Стратегічні напрями розвитку ефективної системи соціальної відповідальності в Україні. 8.3.Напрями розвитку соціальної відповідальності в контексті подолання системної кризи. 8.4.Принципи національної концепції соціальної відповідальності бізнесу. 8.5.Соціальні інвестиції.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
	Змістовий модуль 1. Сутність та принципи соціальної відповідальності бізнесу.
1	Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу. (2 год) 1.1.Поняття відповідальності в системі суспільних взаємовідносин. Локус контролю. Піраміда А. Керолла. Рівні соціальної

	відповідальності. 1.2.Форми прояву та реалізації соціальної відповідальності бізнесу. Заходи реалізації форм соціальної відповідальності бізнесу. 1.3.Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі. «Відкрита» та «прихована» форма соціальної відповідальності. Принципи соціально відповідальної поведінки бізнесу на сучасному етапі.
2	Тема 4. Соціальні проєкти та ініціативи в діяльності організації. (2 год) 4.1.Основні кроки провадження у практику діяльності організації соціально відповідального підходу. 4.2.Вибір ініціативи для підтримки соціально відповідального підходу. Розробка і втілення програми. 4.3. Ключові фактори успіху просування доброчинної справи. Доброчинний маркетинг. Соціальний маркетинг. План провадження заходів соціального маркетингу. 4.5.Волонтерська робота. Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу.
3	Тема 6. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі. (2 год) 6.1.Концепції побудови стратегії соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі. 6.2.Чотири моделі поведінки організації щодо соціальної відповідальності. 6.3.Філософія загального управління якістю. 6.4.Фундаментальні концепції соціальної відповідальності бізнесу.

5.3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу.	1	2
2	Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу.	1	-
3	Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність.	2	2
4	Соціальні проєкти та ініціативи в діяльності організації.	2	-
5	Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу.	2	-
6	Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі.	2	2
7	Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу.	2	-
8	Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні.	2	-

	Разом	14	6
--	--------------	-----------	----------

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу	7	6
2	Тема 2. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу.	7	10
3	Тема 3. Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність фахівця.	8	12
4	Тема 4. Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації.	8	8
5	Тема 5. Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу.	6	10
6	Тема 6. Стратегія соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі.	8	8
7	Тема 7. Зарубіжний досвід становлення соціальної відповідальності бізнесу.	8	12
8	Тема 8. Особливості формування соціальної відповідальності організацій в Україні.	8	12
	Разом	60	78

5.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота здобувачів передбачає опрацювання теми та підготовку реферату за однією з актуальних проблем соціальної відповідальності бізнесу. Метою індивідуального науково-дослідного завдання є оволодіння теоретичними знаннями з питань рекламного менеджменту та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково-методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує

на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Орієнтовний перелік тем індивідуальних завдань для самостійної роботи:

1. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення та складові елементи.
2. Форми прояву та реалізації соціальної відповідальності бізнесу.
3. Заходи реалізації форм соціальної відповідальності бізнесу.
4. Соціальна відповідальність бізнесу: соціальне зобов'язання, соціальне реагування, соціальна чутливість.
5. Фактори впливу на вибір соціально відповідальної поведінки організації.
6. Переваги соціально відповідального підходу для бізнесу.
7. Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі.
8. Моделі соціальної відповідальності.
9. Міжнародні ініціативи із захисту прав людини в бізнес-середовищі.
10. Права людини на робочому місці.
11. Ініціативи з прав людини Глобального договору ООН.
12. Механізм вбудовування цілей сталого розвитку в бізнес.
13. Кліматичні зміни та їх вплив на розвиток бізнесу.
14. Міжнародний та український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності.
15. Моделі участі приватного сектору у розвитку громад (благодійна допомога, корпоративна соціальна відповідальність, соціальне підприємництво, імпакт-інвестування, кооперація).
16. Особливості взаємодії з недержавними організаціями і благодійними фондами.
17. Стейкхолдери: місце і роль в системі корпоративного управління.
18. Тенденції формування соціальної відповідальності організацій в Україні.
19. Стратегічні напрями розвитку ефективної системи соціальної відповідальності в Україні.
20. Принципи та завдання національної концепції соціальної відповідальності бізнесу.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» здійснюється у формі читання лекцій, проведення практичних занять. Важливим елементом навчання є самостійна робота та виконання індивідуального навчально-практичного завдання у формі реферату.

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій. Вивчення лекційного матеріалу дасть змогу здобувачам набутися теоретичні знання з проблем формування системи управління персоналом підприємств, оволодіння сутністю ключових категорій і понять, а також механізмів вирішення проблемних питань;

- участі у семінарських і практичних заняттях. Вирішення практичних завдань формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань передбачає розв'язання завдань, аналіз ситуацій, а також вирішення питань, пов'язаних з аналізом, плануванням, організацією та контролем у сфері соціальної відповідальності бізнесу;

- отримання консультації. Під час консультацій здобувачі отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітнього компонента;

- виконання самостійної роботи. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України з питань законодавчого регулювання діяльності.

- проведення підсумкового контрольного випробування.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі; case study – опис конкретних ситуацій та проблем, що виникають при прийнятті рішень; метод «мозкового штурму» - генерування ідей щодо вирішення практичних проблемних ситуацій; дискусії з проблемних ситуацій; евристичний метод - організація активного пошуку розв'язання проблемних ситуацій під керівництвом викладача)
ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	Лекції, виконання практичних робіт, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації).
ПРН4. Розробляти соціально-	Лекції, виконання практичних робіт, вправ;

економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.	самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі)
ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі)
ПРН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі)
ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі)
ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі)
ПРН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі)
ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні

економічних систем.	консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі)
ПРН15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.	Самостійна робота, індивідуальні консультації. виконання практичних робіт, вправ; (бліц- опитування; творчі ігри – ігри, у яких кінцевий результат неоднозначний, немає готових способів вирішення ігрової задачі і є безліч рішень, презентації)

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 3.

Реалізація основних завдань оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Університеті досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Поточний контроль - це оцінка роботи здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторних занять (лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття) та самостійної роботи, яка відображає навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу освітнього компонента. Форму проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач.

Модульний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного навчального модуля (змістовного). Основні завдання модульного контролю полягають у підвищенні мотивації здобувачів вищої освіти до опанування навчального матеріалу, активізації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів вищої освіти упродовж семестру, а також в удосконаленні рівня організації освітнього процесу в Університеті.

Змістовний модуль (модуль) - запланована сукупність тем, що реалізується відповідними формами навчального процесу та підлягає модульному контролю. Модульний контроль проводиться за розкладом аудиторних занять у формі за рішенням кафедри. До модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали індивідуальний навчальний план, тобто передбачені в конкретному змістовому модулі всі види навчальної роботи. Бал за модуль розраховується з урахуванням балів за поточний контроль і модульну контрольну роботу.

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання, відповідно до графіку відпрацювань, затвердженого кафедрою менеджменту.

З метою підвищення мотивації до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання за відповідним освітнім рівнем вищої освіти, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок; систематизації знань та активне їх засвоєння упродовж навчального року; подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань в Університеті передбачена накопичувальна система оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

За накопичувальною системою підсумкова оцінка в балах з освітнього компонента розраховується як сума балів отриманих здобувачем вищої освіти за змістовні модулі, відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.і., доповідь на науковій студентській конференції, призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, виконання індивідуального завдання, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри тощо) (табл. 4.).

Таблиця 3 – Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка «Стратег»
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри

Кількість балів, що може отримати здобувач вищої освіти за змістовний модуль, може бути різною і встановлюватися для кожного змістового модуля (в залежності від значимості змістового модуля) з урахуванням того, що підсумкова оцінка не може перевищувати 90 балів. Розрахунок балів за поточний контроль та заохочувальні види робіт визначаються кафедрою та робочою програмою.

Підсумковий контроль – інтегроване оцінювання результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на окремих його завершених етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС, яке включає семестровий контроль та атестацію здобувача.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів (табл.5):

- модульний контроль – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт з вивчення освітнього компонента до 5 балів.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за змістовні модулі (БЗМ)								Сума		
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)										
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль - 40								0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5			
Модульний контроль - 50										
БЗМ = (ЗМ1)										

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

Відповідно до «Положення про систему оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка». 2024.
2. Силабус освітнього компонента.
3. Презентації лекцій на сторінці освітнього компоненту в системі Moodle.
4. Тестові завдання з освітнього компоненту «Соціальна відповідальність бізнесу».

Програмне забезпечення:

Програмне забезпечення: Office 2003; Win 20; Open Office 1.0; Windows XP; Excel 2003-2010

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Сіренко Н.М., Лункіна Т.І., Бурковська А.В. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2021. 216 с. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9758/1/socialna-vidpovidalnist_navch_posibnik.pdf
2. Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
3. Корпоративна соціальна відповідальність: Конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітньопрофесійної програми «Промисловий маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; укладач: М.О. Чупріна. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,8 МБ). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2023. 138 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/0083f4a7-2adf-464f-9bc8-557f609fa11d/content>

Допоміжна

1. Антошко Т. Р. Впровадження корпоративної соціальної

відповідальності на промислових підприємствах: монографія Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Київ. : НТУУ «КПІ», 2013. 275 с.

2. Антохов А. А. Інноваційні стратегії соціальної відповідальності бізнесу. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 18. С. 5–10.

3. Балуєва О. В., Боднарук О.В. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Маріуполь. ДонДУУ, 2017. 284 с.

4. Белобородова М. В. Особливості впровадження екологічної відповідальності в стратегію розвитку промислових підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 17(1). С. 20-24. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17\(1\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17(1)_6).

5. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності в Україні/ URL: <https://www.srm-ukraine.org/ru/vprovadzheniya-korporativnoyi-socialnoyi-vidpovidalnosti-v-ukrayini/>

6. Гітис Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: [http://www.evd-journal.org/download/2017/3\(49\)/pdf/08-Gitis.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf)

7. Дейч М.Є. Становлення та розвиток багаторівневої системи соціальної відповідальності: управлінський аспект: монографія. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2014. 352 с.

8. Довідник соціально-відповідальних компаній України. Київ.: К.І.С., 2017. 170 с.

9. Європейська модель соціальної відповідальності URL: http://studopedia.com.ua/1_126834_yevropeyska-model-sotsialnoi-vidpovidalnosti.html
Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / [авт. кол.] ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е.Скринник. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1.Інтернет-сторінка, присвячена Глобальному Договору ООН. URL: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/gd-oon-v-ukraini/>

2.Інтернет-сторінка, присвячена питанням розвитку СББ в Азії (CSR Asia). URL:<http://www.csr-asia.com/index.php?linksid=9>

3.Інтернет-сторінка, що містить інформацію про Глобальну ініціативу щодо звітності (GRI). URL: <https://www.globalreporting.org/>

4.Інтернет-сторінка, що містить інформацію про компанії-члени КСВ Європа. URL:<http://www.csreurope.org>

5.Інтернет-сторінка, що містить інформацію про Стандарт SA8000. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07#Text>

6.Офіційний сайт глобальної некомерційної організації Бізнес заради соціальної відповідальності. URL:<http://www.bsr.org>

7.Офіційний сайт Інституту Етики Бізнесу. URL:www.ibe.org.uk

8.Офіційний сайт Центру розвитку КСВ в Україні. URL:<https://csr-ukraine.org/>